

Sammen om bæredygtig mobilitet i Nordjylland

Nordjyder er gode til at stå sammen. Mange af kommunerne er små, tyndt befolkede og har store afstande. Derfor giver det god mening af stå sammen om bæredygtig mobilitet. En ny masterplan er et resultat af et stærkt samarbejde i Nordjylland.

En langsigtet strategi og en handlingsplan for de kommende år sætter fokus på helheden og behovet for at anvende en bred vifte af virkemidler for at nå i mål, herunder handlinger der understøtter en grøn omstilling og transportvaner, der skubbes i en mere bæredygtig retning.

**AF MALENE KOFOD
NIELSEN**
Region Nordjylland
m.kofod@rn.dk

Bæredygtighed mobilitet - hvad betyder det for mig?

Bæredygtig mobilitet er en fin overskrift på en plan, men hvad dækker begrebet egentlig over? Og hvad betyder det for min hverdag? For nogle betyder det, at alle til enhver tid skal kunne transportere sig derhen, hvor de ønsker. For andre handler det om, at al transport skal være grøn, eller at de svageste i samfundet skal sikres mulighed for at bevæge sig rundt uden egen bil.

Som det er vist i figur 1, har vi valgt at bruge begrebet bæredygtighed i den brede forstand.

Klima og miljø

Vi skal reducere både CO₂-udledning og udledning af partikler, NO_x, støj med mere. Det lokale bymiljø og naturen er også parametre, der skal tages hensyn til.

Social

Vi skal sikre, at alle medborgere får mulighed for at transportere sig til arbejde, skole og fritid, uanset hvor man bor, hvordan den økonomiske situation ser ud, hvor gammel man er og så videre. Det sociale aspekt kan også handle om, at sundheden sikres

både i forhold til adgangen til sundhedstilbud og at opretholde et fysisk og mentalt velbefindende gennem aktivitet.

Økonomi og ressourcer

Erhvervslivet skal sikres mulighed for at drive virksomhed i forhold til at modtage og sende varer, tiltrækning af medarbejdere og så videre. Det handler også om balance i regionen i forhold til kommunernes muligheder, geografiske placering, adgang til digital infrastruktur og så videre.

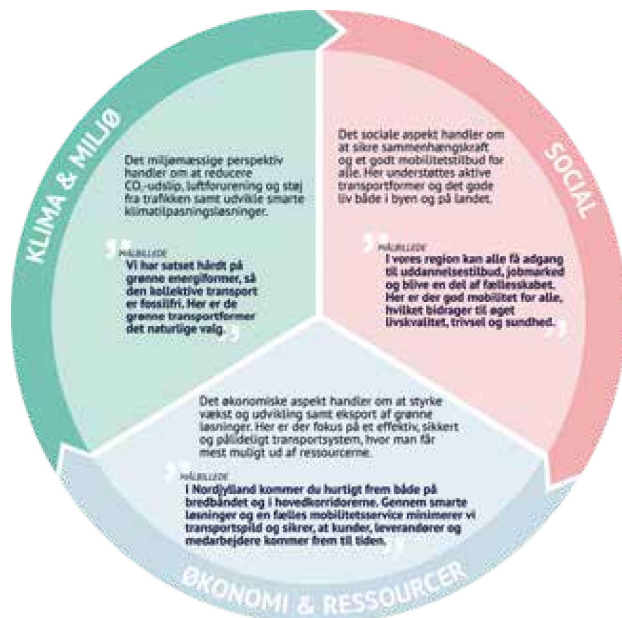
Nordjyllands forskellighed kalder på tværgående og hele løsninger

En bred forståelse af bæredygtig mobilitet sætter fokus på helheden og på at tænke på tværs. Et udgangspunkt som går igen i en vision for arbejdet samt tre mål. Målene er sidestillede og sikrer fokus både på højklasset infrastruktur inden for vej og bane, men også på mobilitet i de tyndere befolkede dele af regionen. Samtidig og ikke mindst er der fokus på, at vi, for at nå målene om bedre klima, miljø, sundhed og trafikikkerhed, må tænke i transportadfærd.

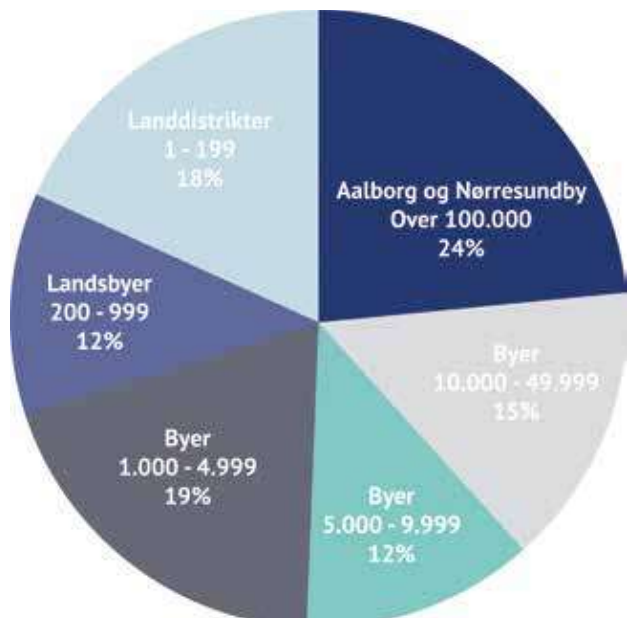
Udfordringerne i Nordjylland er ikke kun, at det er den tyndest befolkede region, men også at mo-

**AF HELENE LUND
THERKELSEN**
KL/KKR
HLTH@kl.dk

Figur 1: Bæredygtighedshjulet med målbilleder illustrerer bæredygtig mobilitet forstået bredt.

Figur 3: Her bor nordjyderne - fordelt på bystørrelser.

bilitetsbehovet er meget forskelligt, afhængig af hvor folk bor. 18 % af nordjyderne bor i et landdistrikt. De har et helt andet behov end de 24 %, der bor i Aalborg/Nørresundby. Pendlingsafstanden i Nordjylland er stor med et gennemsnit på 25,5 km hver vej. Stor afstand til arbejde betyder dog ikke, at al transport skal ske med bil. Mange bor tæt på indkøb og fritid, hvor cykel og gang er oplagt, ligesom den kollektive trafiks hovednet for bus og tog giver gode forbindelser mellem de større byer.

Mobilitetsstilbuddet er forskelligt, men forventningerne til mobilitet er også forskellige. Det indikerer et mobilitetsindeks, som Nordjyllands Trafikselskab har udarbejdet. Her er det Læsøboerne, der oplever den bedste mobilitet til trods for, at de har én bus på øen og de skal 1,5 time med færge for at komme til en større by. Den geografiske forskellighed kalder på at tænke i helheder og tænke på tværs.

Nordjysk partnerskab om løsningerne

Den nye masterplan for bæredygtig mobilitet er bestilt af kontaktudvalget i Nordjylland. Det vil sige, at afsenderen på planen er de 11 kommuner og Region Nordjylland i fællesskab. Samtidig har samarbejdspartnere i både Nordjyllands Trafikselskab, Vejdirektoratet, Aalborg Universitet, erhvervsorganisationer m.fl. taget del i udvikling af både mål, strategi og handlinger. Denne bredde i aktørkredsen har både styrker og udfordringer. Forskelligheden betyder, at der er forskellig fokus afhængig af geografi - særligt når det kommer til fysisk infrastruktur. Samtidig er der enighed om, at der er behov for ikke kun at prioritere fysisk infrastruktur. Bredden betyder også, at vi har et virkelig godt afsæt for at gennemføre de handlinger, man har valgt at tage med i handlingsplanen.

På figur 4 ses den måde, vi ser partnerskabet omkring bæredygtig mobilitet i Nordjylland.

Vi kan stå sammen om at påvirke beslutninger på statsligt og europæisk plan. Innovation på det teknologiske område kræver ofte ændret lovgivning. Ved at stå sammen og dele erfaringer får de nye idéer bedre vilkår. »

Mål:

- FORBEDRE FREMKOMMELIGHEDEN OG STYRKE OPKOBLINGEN TIL RESTEN AF DANMARK OG EUROPA.
- STYRKE MOBILITETEN LOKALT OG UDVEKSLINGEN MELLEMLAND OG BY.
- FORBEDRE TRAFIKSIKKERHEDEN OG SUNDHEDEN, OG MINDSKE BELASTNINGEN AF MILJØ OG KLIMA.

Figur 2: Mål i masterplan for bæredygtig mobilitet.

Forbedre fremkommeligheden og opkoblingen til resten af Danmark og Europa	Styrke mobiliteten lokalt og udvekslingen mellem land og by	Forbedre trafikikkerheden og sundheden samt mindske belastningen af miljø og klima
3. Limfjordsforbindelse over Egholm	Det nordjyske jernbanenet	Grøn omstilling i den kollektive trafik
De vestlige vejakser	Den kollektive trafiks hovednet	Infrastruktur til alternative drivmidler
Transportkorridorer på tværs af landet	Knudepunkter for persontransport	Cykling til hverdag og fritid
Effektiv og bæredygtig godstransport	Dør til dør-rejser	Trafiksikkert Nordjylland
Tværgående handlinger		
Partnerskab for bæredygtig mobilitet		
Digital infrastruktur og intelligente mobilitetsløsninger		
Rammer for bæredygtig mobilitet og incitamentsstruktur		

Tabel 1: Masterplanens 15 handlinger. Tre tværgående handlinger og 12 handlinger fordelt på mål.

På alle niveauer i det offentlige kan et samarbejde om at prioritere fx fysisk infrastruktur eller nye måder at tænke den kollektive trafik bane vejen for en synergi, der samlet set giver en bedre mobilitet end ved løsninger tænkt hver for sig.

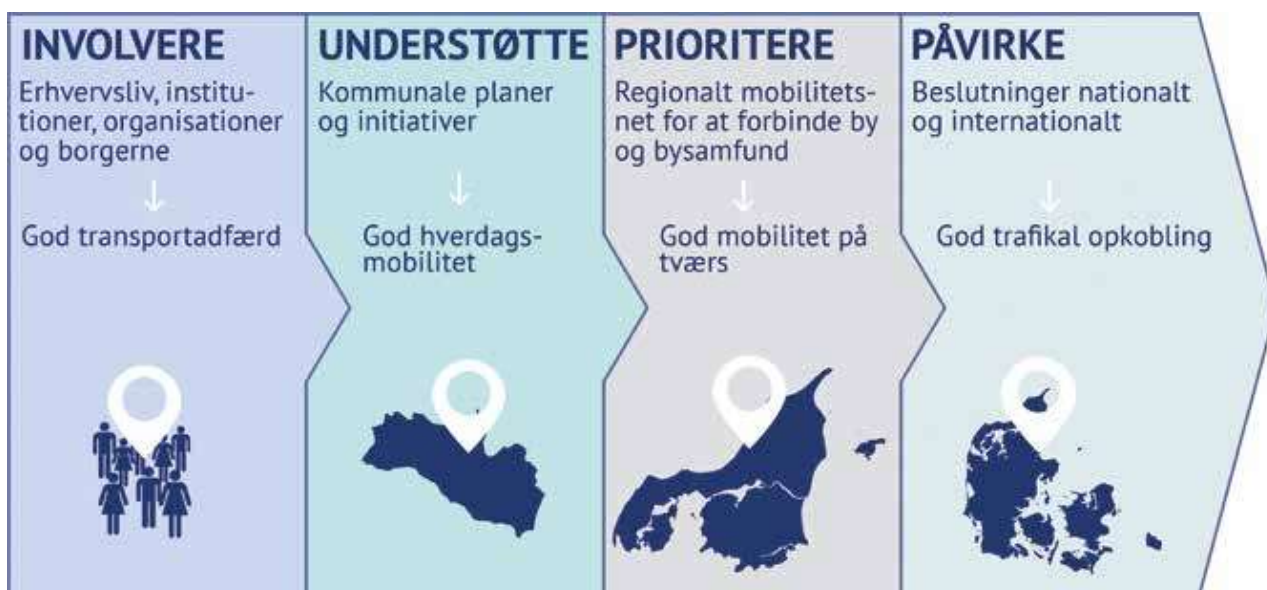
Mange af de foreslåede handlinger er afhængige af, at kommunerne understøtter initiativet gennem planlægning. Det kan fx være bedre ladeinfrastruktur for elbiler, hvor lokalplanlægning er et oplagt virkemiddel til at støtte en grøn udvikling.

Ændring af transportadfærd kræver, at vi kommer helt tæt på den enkelte borger. Her betyder de gode samarbejdspartnere i erhvervslivet, skoler, interesseorganisationer m.fl. unikke muligheder for at involvere forskellige grupper af nordjyder. Mange af de nye handlinger i masterplanen kredser omkring ændring af transportadfærd. Det var også inden for dette område, der var flest idéer på en workshop, der blev afholdt i efteråret 2019 for en bred kreds af aktører.

Hvad er nyt?

Masterplan for bæredygtig mobilitet i Nordjylland er den første fælles plan for region og kommuner, som medtager hele spektret inden for mobilitet. Det kommer selvfølgelig også til udtryk i de 15 handlinger, der skal arbejdes med de kommende år. En oversigt over handlingerne ses i tabel 1.

Handlingerne omfatter som noget nyt alle typer transportmidler. Selvom cykel og gang i en region med så store afstan-

Figur 4: Tilgang til partnerskab for bæredygtig mobilitet i Nordjylland

de som i Nordjylland sjældent sker over kommunegrænser, ser vi det som et vigtigt indsatsområde. Det kan afhjælpe trængsel og negative miljøeffekter gerne i sammenhæng med bus og tog. Samtidig anslår vi, at der kan spares 163 mio. kr. årligt i sundhedsudgifter, hvis alle nordjyder cyklede 20 % mere svarende til 200 meter dagligt.

Der er også mere fokus på grøn omstilling. Det er i høj grad den kollektive trafik, som kommuner og region har direkte indflydelse på gennem udbud. Men når bilen står for 87 % af de kørte kilometer i Nordjylland, er det naturligt også at sætte fokus på omstilling af bilflåden.

Handlingsplanen omfatter tre tværgående handlinger. Under hver af disse handlinger ligger en perlerække af mindre initiativer. I et partnerskab for bæredygtig mobilitet er det tanken, at nye idéer og projekter kan spire og gro. Private og offentlige partnere skal sammen innovere

og afprøve nye idéer ved at stå sammen om at rejse midler og udnytte hinandens kompetencer.

Et af de emner, der fyldte mest på en workshop omkring planen i efteråret 2019, var, at arbejdet med incitamentsstruktur vil kunne understøtte mange af de øvrige initiativer både i denne plan, men også i de planer der er i mange kommuner. Det kan handle om at give en økonomisk fordel til dem, der vælger et grønt transportmiddel - fx afgifter på el, rabatorninger for nye i den kollektive transport med mere. Hermed vil den trafikadfærd, der understøtter bæredygtig mobilitet, blive belønnet.

En plan der sætter retning

Den nye masterplan for bæredygtig mobilitet, som kommuner og region i Nordjylland er enige om, stikker retning frem mod 2040. Handlingsplanen skal imidlertid fornyes allerede i 2022. Parterne er nem-

”

Den nye masterplan for bæredygtig mobilitet, som kommuner og region i Nordjylland er enige om, stikker retning frem mod 2040.

lig enige om, at der skal handles nu. Klimaudfordringen er en brændende platform, og den skal løses på en bæredygtig forsvarlig måde, hvor også social og økonomisk bæredygtighed har vægt. Det kræver, at der tænkes i nye løsninger, hvor alle løfter i flok og skaber synergier.

Det er vi enige om, at vi vil lykkes med. Og vi glæder os til at se resultater. ●

Det støjer – hvad er der i vejen?

Kvalitetsrådgivning inden for akustik, støj og vibrationer

Vi hjælper virksomheder, myndigheder, private og andre rådgivere med:

- Støjkort, støjmålinger og -beregninger
- Støjs indvirkning på mennesker
- Støjmæssig design af anlæg og infrastruktur
- Auralisering – hvordan kommer nye anlæg til at lyde?

forcetechnology.dk/akustik

